

T A R İ H VESİKALARI

Sayı: 9

İlkteşrin 1942.

Cilt: II

MEHMED NAMIK PAŞA'NIN HAL TERCÜMESİ

1804 — 1892

Tanzimat devri paşalarından olan Mehmed Namık Paşa, önemli devlet hizmetlerinde bulunarak müşirliğe kadar yükselmiştir. *Sicill-i Osmanî*'nin Namık Paşa'nın hayatına dair verdiği bilgi kısa olduğu gibi hatalıdır. Yeni kurulmakta olan Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü arşivinin inkılâp öncesi kısmında elimize geçen bir vesika bu devlet adamımız hakkında oldukça geniş malûmat vermektedir. Vesika bizzat Paşa tarafından kaleme alınmış bir hal tercümesidir. Beş büyük sayfeden ibaret olan bu hal tercümesi şöyle başlamaktadır:

«Medâr-ı tarakki ve itilâ olacak hiçbir iktidar ve istihkamım olmadığı halde mücerred Cenab-ı Hakkı'n avatıf-ı mukaddere-i ezeliyyesi olarak şimdiye kadar nail olduğum büyük ve bil-cümle me'muriyetler bervech-i zîr hikâye olunur»

Cevdet paşa tarafından bu zatın biyografisi hakkında Cevdet Tarihi'ne konulmuş olan malumata [1] da esas teşkil ettiği anlaşılan bu hal tercümesinde Namık Paşa kendisine devletçe verilen siyasî, idarî ve ilmî vazifelerinde elde ettiği başarıları, fırsat düştükçe, «hiçbir iktidarı olmadığı halde saika-i hükm-i kaderle» elde ettiği noktasında durmaktadır.

Tanzimat devri ile ilgilenen tarihçi ve münevverlerimiz Namık Paşa'nın hal tercümesinde, muhtelif elçiliklerde oynadığı politika rolünü; Harbiye Okulunun kuruluşunda, askerî kitapların tercümesiyle, terimlerin tesbitinde geçen hizmetini göreceklendir.

Enver Ziya KARAL

Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi
Profesörlerinden

MEDAR-I TERAKKI VE İTİLÂ OLACAK HIÇBİR İKTİDAR VE İSTİHKAKIN OLMADIĞI HALDE MÜCERRED CENAB-I HAKKIN AVATIF-I MUKADDERE-İ EZELİYYESİ OLARAK ŞİMDİYE KADAR NAIL OLMUŞ OLDUĞUM BÜYÜK VE KÜÇÜK BİL-CÜMLE ME'MURİYETLER BERVECH-İ ZİR ARZ VE HİKÂYE OLUNUR

Şöylek-i bu abd-i âciz bin iki yüz on dokuz sene-i hicriyesinde [2] Dersaadetde tevellüd edüb[3] bin iki yüz otuz iki tarihinde[4] Divan-ı Hümayun kalemine devama ve sarf ü nahiv ve Farisî tederrüsüne ve tercüman Yahya Efendi ile daha sair bazı zevatdan dahi Fransızca tahsiline mübaşeretle bin iki yüz kırk bir senesine [5] kadar oldukça kesb-i iktidar ve malûmat eylediğimden ve o tarihte Devlet-i Aliyye ile Rusya devleti beyninde mün'akid mütarekenin muahedeye tahviline devlet-i müşarünileyha tarafından ısrar olunması üzerine müzakere-i maslahat için Akkirmanda

[1] *Tarih-i Cevdet*, tertib-i cedit, c. XII, s. 191—194

[2] (1804).

[3] Sicili Osmanî'de Konya'da doğduğu yazılıdır.

[4] 1816.

[5] (1825 — 1826).

teşekkül eden konferansa taraf-ı Saltanat-ı Seniyyeden Abdülhadi Efendi Murahhas-ı Evvel ve mevaliden İbrahim Efendi Murahhas-ı Sani ta'yin olduğundan ikinci tercümanlık me'muriyetiyle işbu konferansa i'zam ve oradan avdetde huzur-ı sadaretde kürkler ilbasiyle mazhar-i iltifat ve in'am buyurulmuş olduğum misillü o sırada Devlet-i Aliyye nizamiye askeri tesisine teşebbüs olunmak cihetiyle talimin nazariyatına ve hidemat-ı dahiliyeye müteallik kütüb-i lâzimeyi Fransızcadan Türkçeye tercüme için olvakıt Serasker Hüsrev Paşanın talebi ve Babıâlice me'muriyet ve maaş-ı çakeraneme hâlel gelmemek şartıyla bin iki yüz kırk bir tarihinde [1] daire-i askeriyeye me'mur buyurulub fenne mahsus ıstılâhatın ta'yin ve tercümesine kesb-i iktidar için bil-fi'l icra-yi talimde hasıl olan mecburiyet piyade ve süvari talimlerinin tahsilini icap ve bu da ıstılâhat-ı fenniyyenin vaz'ına ve piyade ve süvari talimleriyle hidemat-ı dahiliyye-i askeriyeye kitaplarının Lisan-ı Osmanîye nakil ve tercümesine husul-i imkân ve muvafakiyeti intac etmiş ve fûnûn-ı talimiyesinin istiknahına ve hususiyle süvari sınıfı talimine atf-ı nazar ı rağbet ve ehemmiyet eden cennetmekân Sultan Mahmud Han Hazretleri şu hizmet-i tercüme sebebiyle hakk-ı kemteranemde ihale-i nigâh-ı lutf ü inayet buyurmuş olmasıyla o zaman Binbaşılık fevkinda ve Kaymakamlık madununda Alay Eminliği rütbesi bin iki yüz kırk üç tarihinde [2] uhde-i bendegâneme bit-tevcih silk-i celil-i askerîye idhal olundum.

Rusya muharebesinde Edirne Vak'ası esnasında hakan-ı müşarünileyh hazretlerinin mevâkib-i Hümayun ile Rami kışlasını teşriflerinde mensub olduğum Fesli alayı dahi mevâkib-i Hümayunda bulunduğundan bu alayın kaymakamlığına 1244 tarihinde [3] tayin ile rütbe-i âcizanem terfi buyurulmuş ve Edirne'de akd-i müsalâhadan sonra Halil Paşa merhumun sefaretle Petersburga me'mur edildiği sırada Rusya devletinin nizamat ve tertibat-ı askeriyyesince istihsal-i vukuf ve Dersaadete malûmat götürmek üzere Ateşemilterlikle sefaret maiyetine me'muriyet-i âcizanem vuku bulmuştur.

Bir müddet Petersburgda ifa-yi vazife-i me'muriyetle Dersaadete avdet olunarak malûmat-ı mustahsale mevki-i icra ve tatbika konulduğu gibi o sırada Hassa ordu-yı Hümayunu üçüncü alayı taburlarının teşkilâtı tekmil olmuş ve daha miralay tayin edilmemiş idüğinden 1245 tarihinde [4] miralaylık rütbesinin tevcihiyle alay-ı mezkûrun emr-i tanzim ve idaresi min gayri liyakatin uhde-i kemteraneme havale olunmuş ve alay birliği teşkil olunacağı cihetle kontabilite yani usul-i hisabiye ile idare-i

[1] 1825.

[2] 1827.

[3] 1828.

[4] 1829.

dahiliye ve hidemat-ı seferiyye malûm olmadığından fransızca kitablara bil-müracaa alay-ı mezkûrun muamelâ-tı hisabiye ve sairesini tertib ve jurnallar tanzim ile beraber talim ve taallümce husulü terakkisine çalışılarak ve elbise ve ayakkabı dikmek usul-i dahi alay efradının bazılarına tahsil etdirilerek sair alaylara âcizane bir numune ve misal gösterilmiş ve neferat-ı askeriye gençlerinden bir cerrahhane dahi küşad edilerek anıilhakiyle tabhane kesb-i vüs'at etdirilmiş ve az bir müddet zarfında alay sandığında bin beş yüz kese akça cem' ü iddihar olunub o vakit idaresi uhde-i kemteraneme muhavvel Beykoz debbâğhanesi (tabakhanesi) dahi bu sermaye ile tevsi edilmişdir ve lûtf-ı hakla bu hidemat-ı âcizane Hüdavendigâr-ı müşarünileyhin nazar-ı takdir ve tahsinini davet eylediğinden ve Hassa Ordu-yı Hümayununun dördüncü alayı dahi zaten marifet-i kemteranemle teşkil ve ikmal olunmuş bulunduğundan üçüncü ve dördüncü alaya mirliva tayini ile rütbe i âcizanem 1248 tarihinde [1] terfi buyurulmuşdur.

Bin iki yüz kırk sekiz tarihinde zuhur eden Mısır vak'asına ve bazı hususat-ı politikıyyenin gösterdiği ehemmiyete mebni İngiltere devleti nezdine bir sefir irsali iktiza ederek bu kemterleri ibtidaki sefaretle bil-intihab tarih-i mezkûrda Londraya azimet eyledim İstihsal-i maksad-ı devlet için müsteînen billâhi taâlâ ifa yi tedabir-i mümkineye ihtimam olunmakda iken Mısır askerinin Kütahyaya kadar ilerlediği ve Rusya devleti canibinden Dersaadete asker gönderildiği haberleri münteşir ve Avrupaca heyecan-i azim hasıl olduğundan derhal Londradan Petersburga azimet ve Rusya İmparatoru müteveffa Nikola ile birkaç def'a mülâkat ile Rusya askerinin Dersaadete suret-i sevkiyle bu mes'eleden oranın maksad-ı aslîsi anlaşılub Dersaadete bil-muavene Hüdavendigâr-ı müşarün ileyh Hazretlerine arz-ı keyfiyetle Rusya askerinin vürudi hakkında Dersaadetde mevcut olan tevahhuş ve ıztırab bertaraf olmuşdur.

Olvakta kadar Devlet-i Aliyye-i ebed müddetde mekteb-i Harbiye olmadığından işbu mektebin teşkiline min gayri istihkakın me'mur buyurularak böyle bir me'muriyet-i mühimenin marz-i âliye tevfiikan hüsn-i husuli zımında herbar kışlada ikamet ve beytutet ile ibrazına çalışılan sa'y ü gayret karîn-i takdir-i şehriyar-i âli-tebar olub şu sırada hizmet vakitlerinin gayri evkatda Hüdavendigâr-ı müşarünileyhin emr ü irade-i seniyyeleriyle Saray-ı Hümayuna müdavemetle hidemat-ı lâzime-i şa haneleriyle dahi ihraz-ı şeref ve mefharet eyledim ve tekrar 12 rebîülâhir sene 1250 tarihinde [2] Londra sefaret-i seniyyesine me'mur buyurulub biraz müddet sonra Dersaadete avdetle asakir-i hassa-i şahane mirli-

[1] 1832.

[2] 18. VIII. 1834.

valığı uhde-i memlûkânemde olduğu halde Kapudan-ı Derya Tahir Paşanın talebine ve Londrada bulunduğum müddetce usul ve muamelât-ı bahriye üzerine oldukça istihsal eylediğim malûmata binaen 1251 tarihinde [1] daire-i bahriyeye nakil ve tahvil-i me'muriyet-i âcizanem icra ve merhum-ı müşarünileyhin hasb-el-lüzum donanma-yi Hümayunla Akdenize çıkmaları üzerine yine tarih-i mezkûrda rütbei çakeranem ferikliğe terfi ile Kapudan-ı Derya kaymakamlığına tayin buyuruldum ve müşarünileyhin avdetine kadar bu me'muriyeti dahi dilhah-ı devlete tevfikân hüsn-i icraya çalışdım Ba'dehu Trabulus garbce icrasına lüzum görünen islâhat için 1252 tarihinde [2] müşarünileyh refakatiyle azimet olunub sekene-i memleketden mâada umumen ahali-i vilâyet daire-i inkıyaddan çıkmış oldukları cihetle Dersaadetden gönderilen ve mahallinde mevcut olan kuvve-i askeriyyenin istishabiyle on beş mah kadar vilâyetin her cihtinde aled-devam harekât-ı askeriyyeye ve urbân ile muharebat-ı mütevaliye edilerek saye-i satvet-vaye-i Saltanat-ı Seniyyede ahali-i merkume inzibat ve mütavaata alındıktan sonra Dersaadete avdet-i âcizanemde Bahriye Ferikliği Redif-i mansure-i şahane Ferikliğine bit-tahvil 1253 tarihinde Aydın vilâyeti Vali vekâletine vuku-ı me'murim ve bir müddet sonra Dersaadete avdetle memalikü şahanede ihdas ve te'sisine lüzum görünen karantine teşkilâtı için bazı zevatden mürekkeb tertib olunan meclise iki yüz elli dört tarihinde [3] memur buyurulub Cennetmekân Abdülmecid Han Hazretlerinin zaman-ı saltanatlarında ve 1255 zilhiccesinde [4] Selânik umur-ı zabtiye ve bir müddet orada bulunduktan sonra 1256 cumaziyelülâsının on beşinde [5] Tırhale umur-ı zabtiyesine tâyin buyurulmuş ve Kerbelâda zuhur eden devletlerce tahkikine lüzum gösterilen hâdisenin icra-yi tahkiki me'muriyetiyle 1259 tarihinde [6] oraya azimet ve ikmal-i me'muriyetle Dersaadete avdet edilmiş ve tarih-i mezkûrda icra kılınan tensikat-ı askeriyede Edirenede tecemmü eden Üçüncü orduya reis-i erkân tayin olunduğumdan şu sırada redif alayları nizamiye alaylarına kalbolunarak bunların teşkilât-ı lâzimesi bil-icra ordu-yı mezbûr ile merkez ittihaz olunan Manastıra azimet olunmuşdur.

Hiçbir şey'e iktidarım olmadığı halde saika-ı hüküm-i kaderle bâ-rütbe-i samiye-i vezaret ve müşîri 1259 zilkadesinin on birinde [7] beşinci Arabistan ordu-yı hümayununa tâyin buyurularak Beriyye-tüş-

[1] 1835.

[2] 1836.

[3] 1837.

[4] 1840 şubatında

[5] 1840 temmuzunun 15 inde.

[6] 1843.

[7] 1843 birinci kânununun ikisinde

şama azimet olunmuş ve Şam ve Haleb ve Mar'aş ve Urfa ve Diyaribe-
kir taraflarında tertib olunmuş olan neferat-ı cedideni celb ü cem'iyle tabur
ve alaylar tertib ve teşkil edilerek ordu-yı mezkûrun mevcudu yigirmi bir
bine iblâğ edilmekle beraber Cebel-i Libnanda Dürzilerle Maruniler beyninde
zuhur eden ve satvet-i askeriye iraesine mecburiyet hasıl olan isyan ve
ihtilâl-i firek-ı muhalifeye karşı birkaç yerde muharebeler icrasıyla ve usâtın
ellerindeki silâhlar istirdad ile bâ avn-i Huda külliyyen imha edilüb asayış
ve emniyet-i memleket hasıl olmuş ve Kudüs-i şerifde Halilürrahman kasa-
basiyle civarında bulunan urbânın te'dibi ve Haleb ve Hama ve Hu-
mus ve Şam-i şerif ve Havran etrafına nüzul iden Aneze urbânının ref'-
mazarratı ile dört beş senedenberi vermedikleri vergilerinin tahsili em-
rinde icra kılınan tedabir-i askeriyye dahi calib-i takdir ve mahzuziyet-i
seniyye olarak tahsin ve âferini havi isdar buyurulan 1262 receb [1]
tarihli ferman-ı âlinin balâsını Cennet-mekân-ı müşarünileh kendi hatt-ı
hümayunlariyle tenvir buyurmuş ve ahîren tahrir-i nüfus ve kur'a umur-ı
mühimmesi mevki-i icraya vasıl olmuştur. Bilütfihi tealâ oraca daha sair
hidemat ve islâhat husulünden sonra bin iki yüz altmış beş senesi
şabanının on biri [2] tarihli ferman-ı âli vechile Irak ve Hicaz ordu-yı
hümayunu müşirliğine tahvil-i me'muriyet-i âcizanem icra buyurul-
masıyla Bağdada azimet olunarak Süleymaniye kıyamının teskini ve isyanda
bulunan Hindiye ahalisinin daire-i itaat ve inkiyada idhali gibi islâhat-ı
lâzime vücuda gelmiş ve görünen lüzum üzerine Bağdad vilâyetinin umur-ı
mülkiyyesi cihet-i askeriyesiyle birleştirilerek hitta-i Bağdadın her tara-
fına nezaret olunmak üzere Bağdad vilâyeti dahi 1268 muharreminin on
sekizinde [3] ilâve-i me'muriyet ve sene-i merkume şevvalinin yigirmi
dokuzunda [4] Tophane-i âmire müşiriyeti ile Dersaadete bil'avde 1269
senesi rebîülevvelinde [5] ikinci rütbe Mecidi nişan-ı âlisi ihsan ve
inayet buyurulmuş ve sene-i merkume recebinin yigirmi dokuzunda [6]
ticaret nezaretine tahvil-i me'muriyet edilmiştir.

Ticaret nezareti uhde-i âcizanemde bulunduğu halde Kırım vak'-
ası znhur ederek Paris ve Londra bankerlerinden bir istikraz akdi
zımında evail-i cumaziyelülâ 1270 tarihinde [7] Paris ve Londraya
azimet olunmuş ve teşebbüsat ve mükâlemat-ı lâzime bil-ifa İngil-
tere ve Fransa devletlerini Rusya aleyhine Devlet-i Aliyye ile ittifaka

[1] 1846 Hazian - Temmuz.

[2] 1839 ağustosunun ikisi.

[3] 1851 ikinci teşrinin on üçünde.

[4] 1852 ağustosunun on altısında.

[5] 1852 birinci kânununda.

[6] 1853 yılı mayısının dokuzunda.

[7] 1854 şubat başlarında.

davet hakkında haiz olduğum me'muriyet-i mahsusa dahi yaveri-i ruhanîyet-i seniyye-i cenab-ı risaletpenahî ile netayic-i matlûbeyi istilzam eylemişdir. Londradan avdetden sonra 1271 tarihinde [1] tebdilen Birinci Rütbe Mecidî nişan-ı âlisi ihsan buyurulmuş ve Bursada vâkî olan hareket-i arzdan münhedim olan Bursa şehri ile cevami-i şerifenin imar ve ahalisinin tatyibi zımnında yetmiş iki senesi muharreminin evailinde [2] Hüdavendikâr vilâyeti valiliğine ve orada ifa-yı vezaif-i müterrettebe ile tamir-i cevami ve mesacide kesbümüvaffakiyetle yetmiş üç senesi cemaziyelevvelisinde Kastamonu Valiliğine ve ande dahi sene-i merkume zilkadesinin üçünde Mekke-i Mükerreme Şeyhülharemlîği hizmet-i celilesi ve aktar-ı yemaniye nezareti inzimamiyle Cidde ve Habeş Valiliğine tahvil-i me'muriyet ve ol makam-ı âli-î mübarekde dahi ifa-yı vazife-i hizmetkârî ve sadakatle asâkir-i şahanenin maaşat-ı mütedahilesi ita ve tedabîr-i maliye ittihaz ve icra ile hîn-i infikâk-i âcizanemda dahi on dört bin kise akça mecur-ı sandık terk olunmuş ve 1276 tarihinde [3] Dâruşşûra-yi askeri riyaseti ve hassa ordu-yi hümayunu müşiriyet-i celilesi tevcih ve yine tarih-i mezkûrda hizmet-i askeriye ve mülkiyeye mahsus olmak üzere tanzim olunan madalyalardan bir kıt'ası ihsan buyurulmuş ve Firdevs-âşiyân Abdülaziz Han merhumun zaman-ı saltanatlarında ve 1277 senesi [4] zilhiccesinin yigirmi birinde (1861 temmuzunun birinde) Seraskerlik mesnedine tayin buyurulub şu hizmet-i celilede dahi marzi-i âliye tatbik-ı hareket ve 1278 senesi [5] rebiülevvelinin yigirmi dördünde (1861 birinciteşrinin otuz birinde) ikinci defa olarak Irak ve hicaz ordu-yi hümayunu Müşirliği inzimamile Bağdad Valiliği ihale ile tekrar Bağdada azîmet olunmuş ve sene-i merkume cumadiyelûlâsı evailine [6] nişan-ı âli-i Osmanînin Birinci Rütbesi ve iki yüz seksen bir tarihinde [7] dahi tebdilen murassâi ihsan buyurulmuş ve nail olduğum hüsn-i itimad-ı âli semeresiyle kaimmekamlık vechile idare olmak üzere Musul ve şehir-i Zur ve Basra eyaletlerinin dahi Bağdada ilhakiyle me'murînin azil ve nasbı ve idare-i umur-i askeriye ve maliye hakkında bin iki yüz seksen bir senesi [8] cumadelûlâsı ortalarında bâ-ferman-ı âli istiklâliyet ve oranın tevsî-i daire-i ticaret ve ziraatiyle teksir-i varidatı ve Basra tersanesinin kesb-i kuvvet etdirilmesi için tersane-i âmireden iki vapur bulun-

- [1] 1854.
- [2] 1855 eylül ortalarında.
- [3] 1859.
- [4] 1860.
- [5] 1861.
- [6] 1861 ikinci teşrin ortaları.
- [7] 1864.
- [8] 1864.

dırılması ve Dicle ve Fırat nehirlerindeki vapurların teksiri ve sair tedabir icrası hakkında vukubulan inha-yi âcizanem üzerine 1281 senesi zilhiccesinin evasiti tarihli ferman-ı âli ile dahi me'zuniyet verilmiştir.

Bu tedabirin izhar-ı filiyatı ve ol havalinin takrir ve temin-i asayışı ve tahsilât madde-i mu'tenabihasının daire-i intizam ve salimiyette deveranı emrinde elden geldiği mertebe sarf-ı mesâi ve ikdam olunmuş ve lâzım-gelen ebniye-i askeriye ile mutasarrıflık ve kaimmekamlık devairi inşa ve mevaki-i lâzimedede müceddeden kasabalar ve bazı cedavil ve enharda köprüler te'sis ve ihdas kılınmış ve yüz yigirmi bin kise akça Dersaadete gönderilmiş ve 284 tarihinde [1] Bahrisefid ve Siyah boğazları muhafızlıkları ve tophane-i âmire müşüliği inzimamiyle def'a-i saniye olarak Seraskerlik me'muriyetinin tevcihiyle Bağdaddan infikâk-i âcizanemde altmış bin kise akça mevcut bulunarak otuz bin kisesi Dersaadete götürülüb bundan on iki bin kisesi şimdiki daire-i askeriyenin mesarif-i enşaiyesine ve bakisinin nısfı bir zıhlı sefine-i hümayunun tesviyei esmanı zımında daire-i bahriyeye ve nısf-ı diğeri Çırağan sahilsaray hümayunu ebniye mesarifine tahsis ve itâ olunmuş ve Bağdad'da iken İran devleti tarafından 1282 [2] senesi muharremülharamında tasvir-i şahi ile bir nişan-ı mürassa' verilmiştir.

Bin iki yüz seksen sekiz şâban-ı şerifinin yedisinde dahi Şurayı Devlet riyasetine ve 1289 [3] ramazanının beşinde Bahriye nezaret-i celilesine ve bin iki yüz doksan iki senesi şevvalinin yigirmi üçünde def'a-i salise olarak Seraskerlik bizmetine ve anden def'ai saniye Bahriye nezaretine ve doksan üç senesi muharreminin yeğermi üçünde defa-i saniye olarak Şurayı Devlet riyasetine me'muriyet-i âcizanem icra kılınmış ve aralıkda infisal-i âcizanem vuku buldukça açıkda kalmayarak yigirmişer bin kuruş maaşla me'muren Meclis-i vükelâya devam olunmuştur.

Cenab-ı Hakka çok şükürler olsun Cennetmekân Sultan Mahmud ve Abdülmecid ve Abdülaziz Han hazeratının zaman-ı saltanatlarında şu suretle cümlesinin teveccühat ve ihsanat-ı âliye ve envâ-i niam-i celilelerine nailiyetle minnetdar olduğum gibi Cenab-ı rabb-ı mennan azamet-i şanı ve Habib-i Ekremi hürmetine vucud-i mes'ud-i hilâfet-penahîlerini ilel-ebed kemali âfiyet ve şevketle şeref-bahş-ı serîr-i hilâfet ve saltanat buyursun veliyy-i nimeti bî-minnetim veliyy-i nimet-i âlem şehriyar-ı hamîd-ülhisal efendimiz hazretlerinin dahi lehül-hamd teveccühat-ı cihan-derecat-ı mülûkânesini kazanmak şerefine mazhar olub bu lütf-i celil-i bîadîlin mefahir-i âliyesiden olmak üzere iki yüz doksan dört [4] senesi Hey'et-i Âyan âzalığına tayin

[1] 1867.

[2] 1865.

[3] 1872.

[4] 1877.

buyurul- duğum misillü bir aralık me'muren Tuna cihetinde ve esna-yi muharebede Meclis-i Âli-i Askerî azalığında ve doksan beş tarihide Hazine-i hassa nezaretine ve esas-ı musaleha ve mütarekenin müzakere ve imzasiyçün Murahhas-ı Sanilîge ve yine tarih-i mezkûrda def'a-i salise tophane-i âmire müşiriyetine ve yaver-i ekremlik ünvan-ı âlisine mazhar olmuş olmakla beraber Rusya İmparatoru canibine Nâme-i hümayun isaline me'muriyetle avdet-i bendegânemde Rusya devletinin Aleksandr nefski nişanının Birinci Rütbesi ita kılınmış ve 1296 tarihinde [1] ilga-yi kavaim komisyonuna tâyin buyurulduğum gibi âyanlık maaşından başka olarak yaver-i ekremlik hizmet-i celilesi için hazîne-i hassa-i şahanedan dahi yığirmi bin kuruş maaş inayetle uluvv-i eltaf-ı şehriyariye nailiyet-i âcizanem ilân ve haiz olduğum Birinci Rütbe Mecidî nişan-ı âlisi murassa' tahvil ve bununla beraber ihsan alel-ihsan-ı mulûkâne olmak üzere nsene-i merkumede nişan-ı imtiyaz ile dahi ibtida sîne-i sadakat-i bendegânem tezyîn buyurulub bunca avatıf-ı âliye ile ser-i mubahat-ı çakeranem isal-i küngüre-i âsüman kılınmıştır ve 1297 tarihide [2] umur-ı nafia komisyonu riyeseti tevcih ve 1299 tarihin de [3] nişan-ı zîşan-ı imtiyazın pılâkı dahi ihsan buyurulmuştur.

İcmalen beyan eylediğim niam-ı celile-i sûriyyeye hamden lillâh ve şükren âla ma en'am-Allâh hanedan-ı meâli-nişan-ı Al-i Osman ve hususiyle Cenab-ı Hak dünya dordukca nur-ıbahş-i makam-ı hilâfet ve saltanat buyursun veliyyimetim şevketlü kudretlü padişahımız el-gazi Abdülhamîd Han Efendimiz Hazretlerinin saye-i şahanelerinde mazhar buyurulmuş olduğumdan ma'rez-i tahdis ve tahmide bin şerm ve hicab ile beyanına cür'et kılınmış ve meratib-i maneviye ve uhreviyyeye daha ziyade ve kat enderkat ve bilâ kayd ü hisab muvaffakiyet-i bendegânem duâsı dahi ed'iyeye devam-ı ömr ü ve şevket-i şehriyariye terdifin dergâh-i vahib-üldan tazarrü ve niyâz olunmakda bulunmuştur.

[1] 1878

[2] 1879

[3] 1881